

Majandus- ja tööstusministri määruse „Piirkondlike oskuste toetamine Jõgeva, Põlva, Võru ja Valga maakonnas“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõike 2 alusel.

Määrusega reguleeritakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi ka *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi 4 „Sotsiaalsem Eesti“ prioriteedi nr 6 erieesmärgi a „Parandada kõigi töötajate, eelkõige noorte ja pikaajaliste töötute ning tööturult eemalejäänud ja tööturul ebasoodsas olukorras olevatesse rühmadesse kuuluvate isikute töölesaamise võimalusi ja aktiveerimismeetmete kättesaadavust nende jaoks, tehes seda noorte puhul eelkõige noortegarantii rakendamise kaudu, ning füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ja sotsiaalmajanduse edendamise“ meetme 21.4.2.3 „Kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine“ sekkumise „Tööturu struktuursete probleemide lahendamine, tööhõive suurendamine ja erinevate tööturu riskirühmade tööturul osalemise toetamine“ toetuse andmist.

Määrusega toetatakse tegevusi, mille eesmärk on mikro- ja väikeettevõtjate töötajate oskusevajaduse hindamine ja arendamine ning töötajate tööalase konkurentsivõime suurendamine piirkondades, kus tööturu olukord on keerulisem.

Tegevusi viiakse ellu ja kulusid tehakse kuni 31. oktoobrini 2029.

Meetme 21.4.2.3 kogueelarve on 63 622 364,28 eurot (Euroopa Sotsiaalfond+ toetus 44 535 655 eurot ja riiklik kaasfinantseering 19 086 709,28 eurot). Määrusega ette nähtud toetuse andmise tingimuste (edaspidi *TAT*) kohaselt on eelarve 2 277 145 eurot, millest Euroopa Sotsiaalfond+ toetus on 1 594 001,50 eurot (70 protsenti), millele lisandub riiklik kaasfinantseering 683 143,50 eurot (30 protsenti).

TAT on seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses ning selle kohta on koostatud täpsem mõjuanalüüs seletuskirja 4. osas. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706) (edaspidi *ühissätete määrus*), artikli 73 punkti 2 ja artikli 74 punkti 1 kohaselt on toetuskeemi rakendamise kohta koostatud riskide hindamise analüüs (seletuskirja lisa 2).

Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) vahendite kasutamisel Eestis perioodil 2021–2027 on aluseks rakenduskava, mis on koostatud ühissätete määruse artiklis 10 nimetatud partnerluslepet arvestades ja mille on kinnitanud nii Vabariigi Valitsus kui ka Euroopa Komisjon.

Vastavalt *ÜSS2021_2027* § 10 lõikele 2 tuleb rakendusasutusel rakenduskavas ja meetmete nimekirjas märgitud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks koostada meetme rakendamiseks TAT.

TAT sisaldab eesmärkide ja tegevuste kirjeldust, eelarvet, toetatavate tegevuste sihtrühma, tulemusi, seost Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi „Eesti 2035“) sihtide ja arengukava eesmärkidega ning rakendamise tingimusi.

TAT tegevused panustavad „Eesti 2035“ eesmärkidesse viia inimeste teadmised, oskused ja hoiakud kooskõlla tööturu vajaduste ning majanduse struktuuri muutustega ning suurendada ühiskondlikku sidusust ja võrdseid võimalusi tööturul.

Toetatavad tegevused on kujundatud kooskõlas heaolu arengukava 2023–2030 alaeesmärgi 2 tegevussuunaga „Keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmine ning tasakaalustatud regionaalse arengu saavutamine“, milles tuuakse välja vajadus arendada tööturumeetmeid, mis soodustavad eri piirkondade tööjõu aktiivsust.¹

Määruse alusel rahastatavad tegevused on kooskõlas EL-i põhiõiguste hartas nimetatud põhiõigustega ja puuetega inimeste konventsiooni väärtustega (seletuskirja lisa 1).

Samuti peetakse toetatavate tegevuste puhul silmas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtet 4 (tööhõive aktiivne toetamine) ning põhimõtet 10 (tervislik, ohutu ja hästi kohandatud töökeskkond ning isikuandmete kaitse)².

Toetatavate tegevuste puhul arvestatakse ühissätete määruse artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid.

Toetatavad tegevused on vastavuses liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste³ punktiga 6, mille kohaselt peaks riigid muu hulgas panema rõhku kestlikkuse, tootlikkuse, tööalase konkurentsivõime ja inimkapitali edendamisele, soodustama oskuste ja pädevuste omandamist kogu elu jooksul ning reageerima tööturu praegustele ja tulevastele vajadustele. Samuti punktiga 7, mille kohaselt peaks poliitikameetmete eesmärk olema parandada ja toetada tööturul osalemist, tööturu pakkumise ja nõudluse omavahelist vastavusse viimist ning üleminekuid, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevates piirkondades.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi strateegiaosakonna välisvahendite nõunik Pille Penk (pille.penk@mkm.ee) ja välisvahendite õiguse nõunik Terje Kleemann (terje.kleemann@mkm.ee), tööhõive osakonna juhataja Kirsti Melesk (kirsti.melesk@mkm.ee), tööturuteenuste juht Kristi Suur (teenistussuhe lõppenud), nõunikud Annika Sepp (annika.sepp@mkm.ee) ja Anna-Liina Väkräm (anna-liina.vakram@mkm.ee). Eelnõu õigusliku ekspertiisi on teinud õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (ragnar.kass@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteoimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Inge Mehide (inge.mehide@justdigi.ee).

2. Määruse sisu

Määrus on jaotatud üheksaks peatükiks:

1. peatükk „Üldsätted“
2. peatükk „Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus, toetuse määr ja vähese tähtsusega abi“
3. peatükk „Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele“

¹ <https://www.sm.ee/heaolu-arengukava-2023-2030>, lk 12–15

² https://commission.europa.eu/system/files/2017-12/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_et.pdf

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022D2296&qid=1693165413575>

4. peatükk „Toetuse taotlemine ja taotluste menetlemine“
5. peatükk „Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine“
6. peatükk „Toetuse saaja ja partneri õigused ning kohustused“
7. peatükk „Aruannete esitamine“
8. peatükk „Toetuse maksmise tingimused“
9. peatükk „Finantskorrektsioonid ja vaided“.

Peatükid jagunevad 24 paragrahviks.

Määruse 1. peatükis sätestatakse määruse reguleerimisala, toetuse andmise eesmärk ja tulemus ning rakendusasutus ja rakendusüksus.

Määruse §-s 1 reguleeritakse, millise meetme ja tegevuse elluviimiseks toetust antakse. Euroopa Sotsiaalfond+ vahendite kasutamisel Eestis perioodil 2021–2027 on aluseks „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“, mis on koostatud, arvestades ühissätete määruse artiklis 10 nimetatud partnerluslepet ja mille on kinnitanud nii Vabariigi Valitsus kui ka Euroopa Komisjon. Rakenduskava viiakse ellu ÜSS2021_2027 § 1 lõike 1 punkti 1 alusel.

Samuti täpsustatakse (lg-d 2 ja 3), et toetuse andmisel arvestatakse ühissätete määruse artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ning aidatakse kaasa Riigikogu 12. mai 2021. a otsuse „Riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ heakskiitmine“ (edaspidi *strateegia „Eesti 2035“*) aluspõhimõtete hoidmisele ja sihi „Eestis elavad arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed“ alasihi „Arukas inimene“ saavutamisele.

Lõikes 4 nähakse ette, et kõik toetuse haldamisega seotud dokumendid esitatakse ja tehakse kättesaadavaks e-toetuse keskkonnas. Kui e-toetuse keskkonna funktsionaalsus ei võimalda mõne konkreetse dokumendiliigi esitamist (nt keskkonnas puudub vastav vorm või tehniline lahendus), on lubatud dokument edastada elektrooniliselt e-posti teel.

Lõikes 5 sätestatakse, et lisaks määruses märgitule kohaldub Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrus nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*), mistõttu määruses ei taasesitata ühendmääruses sätestatud.

Määruse §-s 2 sätestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus.

Lõikes 1 sätestatakse määruse alusel antava toetuse andmise eesmärk – toetada Jõgeva maakonna ning Põlva, Võru ja Valga maakonna (edaspidi ka *Kagu-Eesti*) mikro- ja väikeettevõtjate töötajate oskusevajaduse hindamist ja arendamist ning töötajate tööalase konkurentsivõime suurendamist.

Projektid aitavad ka lahendada probleeme, mida toob kaasa kvalifitseeritud töötajate vähene kättesaadavus piirkonnas, mh ettevõtjate vähene kasvupotentsiaal, töökohtade ebastabiilsus, vähene tootlikkus ja väike töötasu.

Lõigetes 2 ja 3 määratletakse terminid mikroettevõtja ja väikeettevõtja. Mikroettevõtjaks loetakse need ettevõtjad, kes annavad tööd alla kümnele inimesele ja kelle aastakäive või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot. Väikeettevõtjateks loetakse need ettevõtjad, kes annavad tööd alla 50 inimesele ja kelle aastakäive või aastabilansi kogumaht ei ületa 10 miljonit eurot.

Toetuse sihtgrupiks on ettevõtjad, kes tegutsevad Jõgeva, Põlva, Valga või Võru maakonnas ega ole enam alustavad ettevõtjad ehk on tegutsenud äriregistri andmetel vähemalt 24 kuud. Tegutsemise asukohta võib tõendada kas registrijärgne aadress või tegelik tegutsemiskoht. Nt kui ettevõtja on küll registreeritud mujale, kuid sel on tehas või kontor Jõgeval, kuulub ettevõtja määruse sihtgruppi. Tegutsemise kestuse arvestamisel lähtutakse äriregistrisse kandmise ajast. Töötajate arvu vaadatakse töötamise registri alusel. Töötaja võib seejuures olla töösuhtes täis- või osakoormusega, ei pea arvestama ainult täistööajaga töötajaid.

Lõikes 4 on esitatud meetmete nimekirja väljundnäitaja, millesse toetuse andmisega panustatakse. Väljundnäitaja on „Osaluskindade arv“, mis määruse mõistes tähendab, et loetakse inimese (töötaja) projekti sisenemise kordi ehk ühe töötaja projekti sisenemine loetakse üheks osaluskorraks. Meetme raames on planeeritud 20 256 osaluskinda. Seejuures võib sama isikut lugeda toetuse andmise perioodi jooksul korduvalt, st projektis osalemise katkestamise korral hiljem uuesti sisenemist loetakse uueks osaluskorraks. Määruses sätestatud tegevuste arvestuslik eesmärk on vähemalt 576 töötajat.

Lõikes 5 on esitatud meetmete nimekirja tulemusnäitaja, millesse toetuse andmisega panustatakse. Tulemusnäitajaks on meetmete nimekirja tulemusnäitaja „Peale teenuse saamist tööhõives olev tööeline elanikkond“ ja selle sihttasemeks projektis osalemise tulemusena vähemalt 38% projektis osalenute tööle asumine või jätkuv tööga hõivatus. Konkreetse tegevuse puhul on tegemist töötajate oskuste toetamisega ehk ka töökoha säilitamine loetakse sama indikaatori alla kuuluvaks. Projekti käsitletakse tervikliku sama eesmärgiga tegevuste kogumina, mistõttu ei arvestata osaleva isiku puhul hõivatust iga üksiku teenuse väljumise järel, vaid tervikuna projektis osalemise lõppedes. Andmete allikaks on andmestik, mille Statistikaamet koostab kord aastas rakendusüksuse ja rakendusasutuse tarbeks ja mis tugineb töötamise registri andmetele.

Lõikes 6 on esitatud näitajad, millega hinnatakse paragrahvi 1 lõikes 3 nimetatud aluspõhimõtete hoidmist ja strateegia „Eesti 2035“ sihi saavutamist. Näitajateks on 15–74-aastaste tööjõus osalemise määr, ligipäätavuse näitaja, soolise võrdõiguslikkuse indeks ning hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik. Soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks jälgitakse, et töötajate oskuste hindamisel ja arendamisel ning ettevõtjate nõustamisel välditaks teadlikult soostereotüüpsed lähenemised. Töötajate oskuste hindamise metoodika peab tagama, et oskuste arendamise vajaduse ja töötaja potentsiaali hindamisel ei lähtuta stereotüüpsetest oletustest naiste ja meeste võimete ja annete ning soovide kohta ega kinnistata soolist tööjaotust. Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdikusse panustab tööturul ebasoodsamas olukorras olevate inimeste (sh vanemaealiste) toetamine. Toetatavate tegevuste puhul arvestatakse ligipäätavuse nõuetega nelja peamise puudeliigi (liikumise-, nägemise-, kuulmise- ja intellektipuu) suhtes.

Lõikes 7 tuuakse välja, et toetuse andmisel lähtutakse „Tööturuprogrammis 2025–2028“ esitatud meetme „Kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine“ tegevusest „Aktiivsed ja passiivsed tööturumeetmed“.

Määruse §-s 3 nimetatakse meetme rakendusasutus (edaspidi RA) ja rakendusüksus (edaspidi RÜ). RA on meetmete nimekirja meetme 21.4.2.3 rakendusasutusena nimetatud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja RÜ Riigi Tugiteenuste Keskus.

Määruse 2. peatükis sätestatakse projekti raames toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr ning seos riigiabiaga.

Määruse §-s 4 sätestatakse toetatavad tegevused. Toetus on suunatud mikro- ja väikeettevõtjatele, et toetada nende kasvu ja töökohtade säilimist ning nende töötajate konkurentsivõime kasvu.

Tegevustes osalemine algab iga ettevõtja jaoks lõike 1 punktis 1 nimetatud töötajate oskusevajaduse hindamisest. Teised tegevused, sh punktis 2 nimetatud töötajate oskuste arendamise toetamise tegevustes osalemine, sõltuvad oskuste hindamise tulemusest. Teisisõnu ei ole ettevõtjal võimalik saada osa oskuste arendamise tegevustest ilma oskuste hindamises osalemata. Sama lõike punkti 3 kohaselt toetatakse ka järelnõustamist, mis aitab omandatud oskusi ettevõttes paremini rakendada, lähtudes ettevõtte ärimudelist ning arenguplaanidest. Ka järelnõustamine on kättesaadav ettevõtjatele, kes on esmalt osalenud oskuste hindamises ja osalenud selle alusel oskuste arendamise tegevustes.

Lõikes 2 sätestatakse, et töötajate oskusevajaduse hindamine hõlmab ettevõtja töötajate oskuste ja nende arendamise vajaduse kaardistamist taotluse lisana esitatava hindamismetoodika järgi. Kaardistamisel tuleb pidada silmas ka hinnatava töötaja üldoskusi. Hinnatakse iga töötajat eraldi, arvestades tema tööülesandeid ja potentsiaali ettevõttes, lähtudes seejuures ettevõtja ärimudelist ja ca 1–3 aasta plaanidest ja perspektiivist. Hindamiseks võib kasutada intervjuu ja küsitluse formaati, kasutades vajaduse korral selleks asjakohast e-tööriista, ning soovitatavalt rakendada juba olemasolevaid oskuste ja kompetentsidega seotud keskkondi, nt Kutsekoja veebitööriista Oskuste Kompas. Tuvastatud arenguvajaduste põhjal soovatakse ettevõtjale lõikes 6 nimetatud oskuste arendamise tegevusi, mida on kokkuleppel toetuse saajaga võimalik ettevõtja töötajatele pakkuda. Kui tegevused hõlmavad ettevõtja töötajate koolituskulude tasumist või hüvitamist ja/või koolituse korraldamist, fikseeritakse need kokkuleppes õppekavarühma tasandil.

Lõikes 3 sätestatakse, milliste tegevustega töötajate oskuste arendamist toetatakse. Töötajate oskuste arendamise toetamise tegevustega luuakse ettevõtjale võimalus arendada oskusi, mille vajadus selgus hindamise käigus. Sellisteks tegevusteks võivad olla töötaja koolituskulude tasumine või hüvitamine ettevõtjale, koolituste korraldamine (kui piirkonnas on ilmnenud suurem vajadus teatud valdkondade koolituste järele) või koolitusvõimalustest teavitamine või nende leidmine (nt töötukassa tööandjale suunatud koolitusmeetmete seast).

Toetatakse ettevõtjatele vajalikke spetsiaalseid erialaseid koolitusi, mis soosivad ettevõtjate ärimudeli rakendamist, arvestades ca 1–3 aasta plaanide ja perspektiiviga. Koolitused võivad hõlmata üldoskusi, kui need on integreeritud erialasesse õppesse. Üldjuhul hüvitatakse koolituskulud ettevõtjale tagantjärele. Toetuse saaja võib põhjendatud juhul tasuda koolituskulud ettevõtja eest. Põhjendatud juht võib näiteks olla olukord, kus mikroettevõtte töötaja vajab või töötajad vajavad koolitust, kuid ettevõtte väiksuse ja rahalise olukorra tõttu ei ole ettevõtjal võimalik kohe oma vahenditest kulusid katta, ilma et kannataks tema ettevõtlustegevus, st võime tasuda ettevõtluseks vajalikud arved jms.

Projekti raames osutatavate koolitustegevuste planeerimisel on oluline pidada silmas juba olemasolevaid riiklikult osutatavaid oskuste arendamise teenuseid ning vältida nende dubleerimist kõnealusest meetmest. Lisaks koolitusturul pakutavatele koolitustele toetatakse ka kutse- ning ülikoolide mikrokraadi- ja mikrokvalifikatsiooniprogramme, mis võimaldavad omandada sobivaid oskusi ja teadmisi laiapõhjasemalt. Punkti 3 alusel toetatakse rühmakoolituste korraldamist piirkonna ettevõtjatele, kui töötajate oskuste hindamise tulemusel on selgunud sama oskuse arendamise vajadus ning ühise grupikoolituse tellimine nt piirkonnas tegutsevalt kutseõppeasutuselt on kulu- ja ressursitõhusam.

Punkti 4 alusel toetatakse ka osalemist koostöötegevustes, millel on oskuste arendamise eesmärk. Selliseks tegevuseks võib olla näiteks temaatilisel seminaril või messil osalemine.

Lõike 4 kohaselt võib järelnõustamine toimuda mentorklubi vms koostöö vormis ning sellesse võib kaasata teisi ettevõtjaid või eksperte. Järelnõustamise eesmärk on tegevustes osalenud ettevõtjate pikaajalisem jõustamine ärimudelitest tulenevate eesmärkide täitmisel, samuti koostöövõrgustike arendamine, ettevõtete üksteiselt õppimise toetamine ja ettevõttele seatud eesmärkide saavutamine. Järelnõustamise käigus analüüsitakse/hinnatakse ettevõtja kogemust oskuste hindamisel ja töötajate oskuste arendamisel ning vajaduse korral püütakse leida võimalikke jätkutegevusi hindamistulemuste ja töötajate uute oskuste paremaks rakendamiseks.

Lõike 5 kohaselt saab koolitust pakkuda täienduskoolitusasutus täiskasvanute koolituse seaduse (TäKS) tähenduses või muu täienduskoolituse pakkuja, kui soovitud täienduskoolitust ei korralda ükski täienduskoolitusasutus või kui koolitus tellitakse väljaspool Eestit tegutsevalt täienduskoolituse pakkujalt, kes ei ole täienduskoolitusasutus TäKS-i tähenduses. Nõuded täienduskoolituse kvaliteedile seab sellisel juhul täienduskoolituse tellija.

Lõikes 6 täpsustatakse, kellele on mõeldud järelnõustamine. Järelnõustamisel saab osaleda ettevõtja, kelle töötajad on läbinud oskuste hindamise ja kes on osalenud sellega seotud koolitustel või muus oskuste arendamist toetavas tegevuses.

Lõikes 7 sätestatakse, et sihtrühmale tegevusi kavandades tuleb pidada silmas ligipääsetavuse ja universaalse disaini põhimõtteid, mis hõlmavad liikumis-, nägemis-, kuulmis- ja intellektipuudega inimeste erivajadusi. Samuti tuleb arvestada selliste erivajadustega, mille iseloom on ajutine ning mis võivad ilmneda tegevuses osalemise vältel ja tingida ajutise iseloomuga erivajaduse. Näiteks võib inimene vajada liiklusõnnetuses saadud trauma tõttu kuni sellest taastumiseni liikumise abivahendit (kargud, ratastool vms).

Lõige 8 sätestab, et toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, millega ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju. Rakenduskava põhimõtte DNSH kohaselt (ingl *do not significant harm*, eesti keeles „ei kahjusta oluliselt“) ei kahjusta TAT tegevused oluliselt ühtegi keskkonnanäesmärki ega suurenda negatiivseid keskkonnamõjusid. Tegevuste elluviimisel tuleb tagada minimaalne ökoloogiline jalajälg, koolituste jm ürituste korraldamisel lähtutakse nn keskkonnasõbraliku sündmuse põhimõtetest nii toitlustamise ja transpordi planeerimisel kui ka materjalide (trükised, meened, nimesildid) kasutamisel ja teabe vahendamisel (digiprügi vältimine). Võimalusel eelistatakse korduvkasutatavaid ja kestlikke tooteid ja pakendeid ning energiasäästlikke seadmeid, pakutakse veebikohtumiste võimalust, välditakse üleliigset transpordikasutust või valitakse väiksema CO₂-heitega sõidukeid. Teenuste ja toodete (mööbel, puhastustooted, kontoritarbed, IT-seadmed) hankimisel lähtutakse keskkonnaministri 29.06.2021. a määruse nr 35⁴ „Hankelepingu esemeks olevate toodete ja teenuste keskkonnanõuvaldlikud kriteeriumid ja nende kohta riigihanke alusdokumentides kehtestavad tingimused“ lisas 4 sätestatud põhimõtetest.

Toetatavate tegevuste vajalikkuse põhjendus

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/102072021013>

Tööturg on pidevas muutumises, mistõttu tuleb töötajate oskusi pidevalt arendada. Maailma Majandusfoorumi prognoosi kohaselt vajavad 2025. aastaks pooled töötajatest olulist täiendus- või ümberõpet. Eesti juhtimisvaldkonna uuring 2021 hindas töötajate kompetentsi puudumist oluliselt neljandaks Eesti ettevõtete kasvu takistavaks teguriks. Üle 70% Euroopa Liidu väikese ja keskmise suurusega ettevõtetest leiab, et õigete oskustega töötajate puudus pärsib nende investeerimisvõimet. Tehnoloogia kiire arengu, automatiseerimise ja ülemaailmsete muutustega kaasneb mh töökohtade profiilide kiire muutumine ning oskuste eluea lühenemine, mistõttu on ettevõtetel järjest keerulisem leida sobivate teadmistega töötajaid ja ka olemasolevaid koolitada. Kiirete muutuste tingimustes ei piisa reageerivast ja juhuslikust koolituspakkumisest, vaid üha enam on vaja strateegilist lähenemist. Ettevõtjatel, eriti mikro- ja väikeettevõtjatel, puuduvad sageli teadmised ja vahendid töötajate pädevuste kaardistamiseks ja oskuste juhtimiseks, mis vähendaks riski, et koolituskulud ei anna soovitud lisandväärtust. Tegevuste kaudu on oluline teadvustada, et töötajate arendamisega seotud kulud ei ole pelgalt tegevuskulud, vaid strateegiline investering organisatsiooni võimekuse, jätkusuutlikkuse ja konkurentsivõime suurendamiseks. Seetõttu tuleb töötajaid ka asjakohaselt märgata, väärtustada ja süsteemselt toetada.

Tegevusi rakendatakse Kagu-Eestis ja Jõgevamaal, kus tööturu ja ettevõtluse väljakutsed on Eesti keskmisest suuremad. Piirkonna arengut takistavateks asjaoludeks on rahvaarvu suhteliselt kiire kahanemine, elanike võrdlemisi väike sissetulek ning tagasihoidlik majandusareng. Piirkonna ettevõtted on valdavalt mikro- või väikeettevõtted, kelle võime töötajaid koolitada ning seda strateegiliselt planeerida on kesine. 2025. aastal oli kuni 50 töötajaga ettevõtteid Jõgeva maakonnas 2450, Põlva maakonnas 2228, Valga maakonnas 2195, Võru maakonnas 3393. Seega oli tegevuste piirkonnas (Kagu-Eesti ja Jõgeva maakond) kokku kuni 50 töötajaga ettevõtteid 10 266, mis moodustas 99,4% kõikidest piirkonna ettevõtetest. Vähem kui kümne töötajaga ettevõtteid oli piirkonnas 9926 ja 10–49 töötajaga ettevõtteid 340 (2025. aasta andmetel).

Kagu-Eesti arengukavas tuuakse välja, et tööjõupuudusega samaaegne Eesti keskmisest suurem tööpuudus viitab struktuuralsele probleemile ehk töötajate ettevalmistuse ja ettevõtjate vajaduste mittevastavusele. Piirkonna ettevõtteid ilmestab väike tootlikkus. Sellest tuleneb ka madalam palgatase, mis võib survestada inimesi mujalt paremat teenistust otsima ega motiveeri teisalt uusi elanikke piirkonda elama asuma.

Ka Jõgeva maakonna ettevõtluskeskkonna suurim kitsaskoht on tööjõupuudus. Statistikaameti prognoosi kohaselt väheneb maakonna töötajate hulk veelgi, mistõttu on suur väljakutse ühelt poolt olemasolevat tööjõudu efektiivselt kasutada ja lisatööjõule vajalikke tingimusi luua ning teisalt protsesse automatiseerida ja digitaliseerida.⁵

PIAAC uuringu tööandjate moodulis⁶ tõdetakse, et oskuste puudujääkide tuvastamine on nende kõrvaldamise eeltingimus. Ettevõtjad, kes ei hinda oskusevajadusi, ei tea tõenäoliselt, kas neil on oskuste puudujääke. See viitab vajadusele poliitika järele, mis toetab ettevõtteid – eriti väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid – nende oskusevajaduste tuvastamisel. Ettevõtted, kes kaasavad oskuste hindamise oma planeerimisprotsessidesse, saavad oskuste puudujääke tõhusamalt hallata ja rakendada sihipäraseid strateegiaid, nagu täiendusõpe, ümberõpe või strateegiline värbamine.⁷

⁵ [Lopparuane_Civitta.pdf](#)

⁶ Marcolin, L. and G. Quintini (2023), “Measuring skill gaps in firms: the PIAAC Employer Module”, OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 292, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/903c19c9-en>.

⁷ OECD, 2019[9]; Sparkman, 2018[11]

Oskuste hindamise lähenemised varieeruvad, kuid hõlmavad sageli andmete kogumist ja analüüsi tööjõutrendide, tehnoloogiliste muutuste ja demograafia kohta⁸.

Tegevused on olulised ka inimeste tööhõive säilitamise ja suurendamise seisukohast, kuna neis kaugemates piirkondades luuakse enamik töökohti ettevõtete kasvu kaudu.

Tegevused on suunatud mikro- ja väikeettevõtjatele. Kagu-Eesti majandusstruktuuri iseloomustab tugev mikroettevõtluse ülekaal – Statistikaameti andmetel on Kagu-Eestis vähem kui kümne töötajaga ettevõtete osakaal üle 96%. Jõgeva maakonnas on samuti mikroettevõtete osakaal üle 96%. Väikeettevõtete (10–49 töötajat) osakaal jääb Kagu-Eestis ja Jõgeva maakonnas vahemikku 3–4%. Üle 50 töötajaga ettevõtted moodustavad alla 1% kõikidest piirkonna ettevõtetest (2025. a). Uuringud näitavad, et kõigis riikides pakuvad suured ettevõtted oma töötajatele tõenäolisemalt koolitus- ja arenguvõimalusi kui väikesed või keskmise suurusega ettevõtted, kuna neil on suuremad inim- ja rahalised ressursid koolituse ja personaliarenduse jaoks. Oskusevajaduste hindamise parandamine väikestes ettevõtetes tähendab sihipärase toe ja ressursside pakkumist hindamisvõime parandamiseks, et oskuste puudujääke proaktiivselt lahendada või neid ennetada.

Määruse §-s 5 sätestatakse abikõlblikud kulud.

Vastavalt määruse § 1 lõikele 5 tuleb abikõlblikke kulusid tehes lisaks määruses sätestatule lähtuda ka ühendmäärusest, mille §-des 15–17 on sätestatud üldised nõuded kulude abikõlblikkusele.

Lõikes 1 sätestatakse abikõlbliku kulu hüvitamise tingimused § 4 kohaste tegevuste elluviimiseks ja §-s 2 nimetatud tulemuste saavutamiseks. Abikõlblik on kulu, mis on tehtud kooskõlas ühendmääruse §-s 15 ning käesolevas määruses sätestatud tingimuste ja taotluse rahuldamise otsusega.

Lõige 2 näeb ette projekti sihtrühmale suunatud tegevused ja nende kulu. Punktides 1–4 nimetatakse oskuste hindamisega seotud abikõlblikud kulud, milleks on tegevusi korraldava konsultandi personalikulu, konsultandi koolituskulu, vajaduse korral hindamise ekspertide kaasamise kulu ja hindamismetoodikate või sobivate e-tööriistade kasutamisega kaasuv litsentsikulu. Punktis 5 sätestatakse oskuste arendamise toetamisega seotud kulud, milleks on koolituskulu tasumine tööandja eest või selle hüvitamine tööandjale. Punktis 6 sätestatakse, et abikõlblik on rühmakoolituste korraldamine, mille järele on vajadus kõigil hindamise läbinud ettevõtjatel. Punktis 7 tuuakse mentorklubide või muude järelnõustamiseks kasutatavate ürituste korraldamise kulu.

Lõigetes 3–4 sätestatakse, et kui projekti raames soovitakse teha rahvusvahelist koostööd, on need tegevused lubatud ainult Euroopa Liidu liikmesriikides ja tegevuskulu ei tohi moodustada rohkem kui 10% projekti abikõlblikest kogukuludest. Abikõlblik on välisekspertide kaasamise kulu (lektoritasu, sõidu- ja majutuskulud), teabeüritustel, näiteks konverentsidel, seminaridel või koolitustel osalemise kulu (sõidu- ja majutuskulud, osalemistasu) Eestis ning teises Euroopa Liidu liikmesriigis ja teabeürituste korraldamise kulu Eestis (välislektorite tasu, sõidu- ja majutuskulud).

Lõikes 5 sätestatakse teavitustegevuste kulude abikõlblikkus.

Lõike 6 kohaselt võib projekti raames kodulehe loomise või täiendamise kulu moodustada kokku kuni 3000 eurot. Kodulehe täiendamisega seotud kulu on abikõlblik juhul, kui see on otseselt

⁸ OECD, 2021[6]

vajalik projekti eesmärkide saavutamiseks. Näiteks võib olla vaja lehekülje struktuuri muuta või uuendada, et koduleht oleks ligipääsetav nägemispuudega inimesele; või viiakse kodulehekülje vastavusse WCAG 2.0 nõuetega⁹ ja seetõttu on tarvis kodulehe struktuuri uuendada. Projekti tarbeks uute lahenduste loomisel tuleb esmalt uurida, kas selleks on olemas vabatarkvara.

Lõikes 7 täpsustatakse, et koolituskulu hüvitatakse tööandjale kuni 2500 eurot töötaja kohta. Piirmäära seadmisel on aluseks võetud tööturuteenuse raames tööandjale antava koolitustoetuse piirsumma, mis on 2500 eurot töötaja kohta TAT rakendamise perioodi jooksul. Eesmärk on võimaldada mahukamaid ja reaalselt tööalast konkurentsivõimet parandavaid koolitusi. Sellest kallimad, piirmäära ületavad koolitused on võimalikud, kui tööandja katab ise ülejäänud maksumuse.

Lõikes 8 sätestatakse, et abikõlblikke kulusid hüvitatakse tegelike kulude ja ühtse määra alusel.

Lõige 9 sätestab kaudsete kulude hüvitamise ühtse määra, mis on 7% projekti tegevuste elluviimisega seotud otsestest abikõlblikest kuludest.

Lõikes 10 täpsustatakse, et projekti kaudseteks kuludeks loetakse ühendmääruse § 21 lõikes 4 nimetatud kulud.

Lõikes 11 sätestatakse abikõlbmatu kulu. Abikõlbmatu kulu puhul tuleb lähtuda ühendmääruse §-st 17. Lisaks on abikõlbmatu erisoodustusest, välja arvatud toitlustuskuludelt, makstav maks, investeering kinnisvarasse ja taristusse, mootorsõidukite ja kinnisasja ost ning väljaostukohustusega liisimine, mootorsõiduki remondi- ja tarvikute kulu. Abikõlbmatu on ka kulu koolitusele, mille sisu on vastuolus avaliku huvi, ühiskondlike väärtuste, kõlbluspõhimõtete, heade kommete või avaliku korraga või mis ei ole tõenduspõhine. Eesmärk on välistada avalike vahendite kasutamine rahastamiseks koolitusi, mis ei vasta levinud ühiskondlikele normidele. Selliste koolituste toetamine ei ole kooskõlas avaliku sektori ülesandega tagada ausate, turvaliste ja tõenduspõhiste teenuste osutamine. Samuti võib selliste koolituste rahastamine kahjustada teenuseosutaja mainet, suurendada õiguskahju riski ning viia avalike vahendite ebaotstarbeka kasutamiseni. Tõenduspõhisuse nõue tagab, et koolitused toetavad töötaja ja ettevõtja konkurentsivõime tegelikku kasvu ning põhinevad meetoditel, mille tõhusus on tuvastatud. Ettevõtluses rakendatavate oskuste arendamise vaates ei saa tõenduspõhiseks pidada tegevusi, mis tuginevad peamiselt uskumustele, pseudoteaduslikele käsitlemistele või kontrollimata universaalsetele eduvalemitele ning mille mõju ettevõtte arengule, juhtimiskvaliteedile, tootlikkusele või konkurentsivõimele ei ole usaldusväärselt tõendatud. Tõenduspõhiseks ei saa lugeda näiteks ka aroomteraapiat, holistilist ravi, homöopaatilist ravi, taimeravi jms. Ühtlasi aitab säte vältida olukordi, kus rahastatakse pseudoteaduslikke, eksitava sisuga või ühiskondlikke pingeid tekitavaid koolitusi, millel puudub seos tööturul vajalike oskuste arendamisega. Doubleerimise vähendamiseks on välistatud ka info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna koolitused. Olukorras, kus ettevõtte töötajate hindamise tulemusel selgub vajadus arendada töötajate info- ja kommunikatsioonialaseid oskusi, tuleks ettevõtjale tutvustada Eesti Töötukassa koolitustoetuse tööturuteenust (vt „Tööhõiveprogramm 2024–2029“ § 26), mille üks fookus on töötaja info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaoskuste arendamine.

Määruse §-s 6 sätestatakse projekti abikõlblikkuse periood. Projekti abikõlblikkuse periood on taotluse rahuldamise otsuses määratud ajavahemik, millal projekti tegevused algavad ja lõppevad ning projekti elluviimiseks vajalikud kulud tekivad. Projekti abikõlblikkuse periood algab taotluse

⁹ <https://www.w3.org/TR/WCAG21/>

rakendusüksusele esitamise kuupäeval või taotluses ja taotluse rahuldamise otsuses määratud kuupäeval ning lõpeb taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval, kuid hiljemalt 31. oktoobril 2029. Lisaks sätestatakse, et projekti abikõlblikkuse alguskuupäev võib olla kolm kuud varasem taotluse esitamise kuupäevast, see annab võimaluse teha ettevalmistavaid tegevusi. Samuti peab projekti tegevustega alustama hiljemalt kuue kuu jooksul taotluse esitamisest RÜ-le. Projekt lõpeb, kui rakendusüksus on lõpparuande heaks kiitnud ja teinud toetuse saajale lõppmakse.

Määruse §-s 7 kehtestatakse toetuse osakaal abikõlblikest kuludest ja piirsumma.

Lõike 1 kohaselt on toetuse minimaalne summa maakonna kohta 300 000 eurot ja maksimaalne summa 569 000 eurot. See tagab, et planeeritud tegevused on maakonnas piisavalt mahukad, et luua soovitud mõju. Samas ei ole ühel maakonnal võimalik taotleda piirsummast rohkem, tagades selle, et maksimumsumma maakondadele on võrdne.

Lõikes 2 sätestatakse, et toetuse minimaalne ja maksimaalne summa ühe maakonna kohta summeeritakse, kui taotlus esitatakse mitme maakonna kohta, kuid see ei hõlma kõiki toetatavaid maakondi. Selliselt ei mõjuta ühistaotluse esitanud maakondade taotluse maht ühistaotlusest välja jäänud taotlusi.

Lõikes 3 kehtestatakse, et projektide puhul, mis hõlmavad kõiki toetatavaid maakondi, on ühe maakonna maksimaalne toetuse summa 800 000 eurot ja taotluse kogusumma ei tohi ületada taotlusvooru kogueelarvet. See võimaldab maakondadele ühistaotluse korral ja omavahelisel kokkuleppel paindlikumat vahendite jaotust vastavalt planeeritud vajadustele.

Lõikes 4 täpsustatakse, et toetuse maksimaalne osakaal projekti kohta on 100% projekti abikõlblikest kuludest, millest 70% moodustab Euroopa Sotsiaalfond+ toetus ja 30% riiklik kaasfinantseering. Määruse „Piirkondlike oskuste toetamine“ eelarve moodustab sellest 2 277 145 eurot (ESF+ toetus ja RKF kokku).

Määruse § 8 kohaselt on toetusmeetme raames lõppkasusaajatele ehk mikro- ja väikeettevõtjatele antav toetus vähese tähtsusega abi (edaspidi ka *VTAd*).

VTAd andmisega ei ole tegemist selliste tegevuste puhul, mille lõppkasusaaja on küll mikro- ja väikeettevõtja, aga mis ei vasta riigiabi tingimustele. Sinna kuuluvad tegevused, mille sisuks on ühekordne suhtlus ja lühiajalised tegevused, nagu näiteks info ja teavituste edastamine, infokirjade saatmine, infotundidel osalemine, lühiajaline või piiratud mahus nõustamistegevus, ettevõtluspäeva seminaril osalemine ja muud taolised lühiajalised tegevused. Nimetatud tegevused hõlmavad sellise üldist laadi teabe jagamist, mis on üldjuhul ka avalikult kättesaadav ega anna ettevõtjale eelist ja mõjuta seetõttu konkurentsi. VTAd on § 4 lõikes 2 nimetatud oskusevajaduse hindamine, § 4 lõike 3 punktides 2–4 nimetatud töötajate oskuste arendamise toetamine ning § 4 lõikes 4 nimetatud järelnõustamine.

Selle määruse alusel taotlejale ega partneritele riigiabi ega VTAd ei anta. Taotleja ja partnerid ise ei ole abisaajad, vaid annavad teatud tegevuste korral vähese tähtsusega abi edasi piirkonna mikro- ja väikeettevõtjatele.

Lõikes 1 loetletakse Euroopa Komisjoni vähese tähtsusega abi määrused, mille alusel lõppkasusaajatele toetust antakse. Määruse raames antakse nii horisontaalset vähese tähtsusega abi kui ka põllumajanduslikku ja kalanduslikku vähese tähtsusega abi.

Lõigetes 2–5 nimetatakse vähese tähtsusega abi piirmäärad, mis on nimetatud komisjoni asjaomastes määrustes. Ühele ettevõtjale antava vähese tähtsusega abi piirmäär on määruse (EL) 2023/2831 kohaselt 300 000 eurot, määruse (EL) nr 1408/2013 kohaselt 50 000 eurot ja määruse (EL) nr 717/2014 kohaselt 40 000 eurot. Määruste (EL) 2023/2831 ja (EL) nr 1408/2013 piirmäära arvestatakse mis tahes kolme aasta pikkuse ajavahemiku arvestuses, mis tähendab, et andes abi 01.03.2026, võetakse arvesse ajavahemikul 01.03.2023–01.03.2026 ettevõtjale antud asjaomast liiki vähese tähtsusega abi. Määruse (EL) nr 717/2014 piirmäära arvestatakse aga majandusaastates ehk kolme järjestikuse majandusaasta kohta, mis tähendab, et andes abi 01.03.2026, võetakse arvesse 2024., 2025. ja 2026. aastal ettevõtjatele antud kalanduslikku vähese tähtsusega abi.

Lõikes 6 määratletakse vähese tähtsusega abi määrustes kasutatav termin „üks ettevõtja“. Üheks ettevõtjaks loetakse nimetatud määruste artikli 2 punktis 2 nimetatud ettevõtjat ning järgida tuleb määruste artiklis 5 sätestatud kumuleerimisreegleid.

Lõikes 7 tuuakse välja vähese tähtsusega abi kumuleerimisreeglid.

Kui taotleja on saanud vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2832, 15.12.2023) alusel, võib kumuleerida määruse (EL) 2023/2832 ja määruse (EL) 2023/2831 kohast abi selliselt, et kokku võib üks ettevõtja saada 1 050 000 (300 000 + 750 000) eurot vähese tähtsusega abi.

Samas kui ühele ettevõtjale antakse vähese tähtsusega abi määruse (EL) 2023/2831, määruse (EL) nr 1408/2013 ja määruse (EL) nr 717/2014 alusel, on ülempiir 300 000 eurot. See tähendab, et horisontaalse, kalandusliku ja põllumajandusliku vähese tähtsusega abi puhul on ülemmääraks määruse (EL) 2023/2831 ülemmäär. Näiteks kui ettevõtja on saanud määruse (EL) 2023/2831 alusel vähese tähtsusega abi 300 000 eurot, ei saa talle enam anda põllumajanduslikku ega kalanduslikku vähese tähtsusega abi.

Juhul kui ettevõtja tegutseb aga peale põllumajandusvaldkonna ka kalandus- ja vesiviljelussektoris, ei tohi määruste (EL) nr 1408/2013 ja (EL) nr 717/2014 alusel antud vähese tähtsusega abi kokku ületada 50 000 eurot.

Lõikes 8 tuuakse välja abi andmise välistused.

Määruse 3. peatükis sätestatakse nõuded taotlejale ja partnerile, taotleja kohustused ja nõuded taotlejale.

Määruse §-s 9 sätestatakse nõuded taotlejale ja partnerile.

Lõike 1 kohaselt võib taotlejaks ja partneriks olla hõlmatud piirkonna maakondlik arenduskeskus, maakonna maakondlik arendusorganisatsioon või MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused.

Lõikes 2 määratletakse termin „maakondlik arendusorganisatsioon“.

Lõike 3 kohaselt peab taotleja, juhul kui selleks on lõike 1 punktis 2 või 3 nimetatud MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused või hõlmatud maakondade arendusorganisatsioon, kes ei ole arenduskeskus, partnerina kaasama selle maakonna maakondliku arenduskeskuse, mille

territooriumil hakatakse tegevusi ellu viima. See on asjakohane ja oluline, et tagada sidusus ettevõtluse toetamise teenustega ning kasutada ära kohalikke võimeid ja kompetentsi.

Taotlejate ja partnerite ringi piiritlemisel on lähtutud tegevuste eesmärgist, milleks on mikro- ja väikeettevõtete töötajate oskuste arendamine ja hindamine, et parandada nende konkurentsivõimet.

Taotlejateks ja partneriteks on maakondlik arenduskeskus, maakonna maakondlik arendusorganisatsioon või MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused.

MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused on maakondlikke arenduskeskusi ja maakondlikke arendusorganisatsioone ühendav, avalikes huvides tegutsev organisatsioon. Põhieesmärk on liikmete ühistegevuse kaudu Eesti regioonide arendamine, sh ettevõtlus- ja kodanikuaktiivsuse edendamine, liikmete ühishuvide esindamine ja kaitsmine ning liikmete koostöö edendamine nende ülesannete paremaks täitmiseks ja kompetentside paremaks rakendamiseks. MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused on olnud nõustamisteenuste ja ettevõtlusteadlikkuse tegevuste elluviija sel ja ka eelmisel struktuurivahendite rahastusperioodil.

Ettevõtjate nõustamise ning koolituste koordineerimise ülesanne kõigis maakondades on olnud maakondlike arenduskeskuste täita. Arenduskeskused on traditsiooniliselt nõustanud ja viinud ellu ettevõtluskeskkonda edendavaid tegevusi just sellele sihtgrupile, kelle puhul esineb kõige suurem turutõrge, näiteks mikro- ja väikeettevõtete nõustamise jm teenuste puhul väiksema konkurentsivõimega piirkondades.

Tegemist on regionaalsete tugistruktuuridega, millel on kontaktid kohalike ettevõtetega. Maakondlikud arenduskeskused, kes peavad olema projekti kaasatud kas taotleja või – juhul kui taotlejaks on muu isik – partnerina, on loodud regionaalse ettevõtluse arendamiseks ning osutavad juba mitmeid teenuseid, sh pakuvad nõustamist, koolitusi ja arenguprogramme. Seega on neil kogemus ettevõtluse arendamise ning koolituste ja nõustamisega. Lisaks suudavad nad pakkuda neutraalset ja usaldusväärset koordineerimist.

Alternatiivid oleksid erasektori teenusepakkujad (nt konsultatsioonifirmad), kutsehariduskeskused või kõrgkoolid, riiklikud või avalik-õiguslikud asutused (nt Eesti Töötukassa). Erasektori pakkujad võivad olla kallimad ja vähem kättesaadavad mikroettevõtetele ehk ei paku teenust mikroettevõtete jaoks kättesaadava hinnaga. Haridusasutused keskenduvad pigem formaalsele haridusele, mitte paindlikule oskuste hindamisele ja täiendusõppele. Riiklikud asutused ei pruugi olla piisavalt kohalikul tasandil juurdunud ega paindlikud. Eesti Töötukassal ei ole samaväärseid ettevõtlusteadmisi ja kontakti maakonna ettevõtetega. Maakondlikud arenduskeskused on vajalikud, kuna nad ühendavad kohaliku konteksti, paindlikkuse, usaldusväärsuse ja kogemuse ning on kuluefektiivsed.

Maakondlikud arenduskeskused on ka mõõdukas lahendus, kuna sellega ei looda uut bürokraatiat, vaid kasutatakse olemasolevat struktuuri. Maakondlikud arenduskeskused on mikro- ja väikeettevõtetele ligipääsetav lahendus.

Lõikes 4 täpsustatakse, et igast maakonnast saab esitada ainult ühe taotluse. Kuna maakondadel on võimalik esitada ka ühiseid taotlusi, kas kõiki või osa maakondi hõlmavaid, on oluline täpsustada, et kui üks maakondadest on varem teinud ühistäotluse, ei rahuldata selle maakonna eraldi taotlust ning vastupidi. Kui maakond on taotlenud eraldi, ei saa ta toetust ühistäotluse raames.

Määruse §-s 10 sätestatakse nõuded taotlusele. Taotlusele esitatavad nõuded on kehtestatud tagamaks, et rakendusüksusel on võimalik hinnata taotleja ja projekti vastavust toetuse andmise tingimustele. Taotlus peab sisaldama teavet taotleja ja partneri kohta, projekti eesmärgi ja sisu kirjeldust, tegevusi, näitajaid, eelarvet ja abikõlblikkuse perioodi. Nõutud on kinnitus abikõlblike kulude kasutamise kohta ning teadmine, et tegevused viiakse ellu Eesti Vabariigis. Partneri kaasamise korral tuleb esitada partneri kinnituskiri ja vajaduse korral volikiri esindusõiguse tõendamiseks. Taotleja peab kinnitama, et projekt ei riiva Euroopa Liidu põhiõiguste hartat ning järgib põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“.

Lõikes 2 sätestatakse, et taotluse lisana tuleb esitada oskusevajaduse hindamise metoodika, ja tuuakse esile, mida see peab miinimumina sisaldama.

Määruse 4. peatükis sätestatakse toetuse taotlemise kord ja taotluste menetlemine.

Määruse §-s 11 sätestatakse, et taotlemine võib olla kas jooksev või tähtajaline. Taotlusvooru liigist (jooksev, tähtajaline), tähtpäevast ja taotlusvooru eelarvest teavitatakse avalikkust ja sihtrühmi Riigi Tugiteenuste Keskuse kodulehel www.rtk.ee vähemalt kümme päeva enne taotlusvooru avamise päeva.

Määruse §-s 12 sätestatakse toetuse menetlemise kord.

Lõikes 1 sätestatakse taotluse menetlemise tähtaeg, milleks on kuni 60 tööpäeva taotlusvooru tähtpäevast või jooksva vooru korral taotluse esitamisest arvates.

Lõikes 2 sätestatakse taotleja viivitamatu teavitamine, kui vastavuse kontrollimisel selgub, et taotluses esineb puudusi, ja võimalus anda taotlejale aega puuduse kõrvaldamiseks, sh lisateabe esitamiseks. Puuduste likvideerimiseks on aega kuni kümme tööpäeva, mille võrra pikeneb taotluse menetlemise tähtaeg. Kui taotleja kõrvaldab puuduse ettenähtud tähtaja jooksul, loetakse nõue täidetuks. Kui puuduste kõrvaldamise raames esitatud lisateave ei anna ikkagi alust lugeda nõue täidetuks, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Määruse §-s 13 sätestatakse, et rakendusüksus teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust sisuliselt hindamata, kui taotleja, partner või taotlus ei vasta määruses sätestatud nõuetele.

Määruse §-s 14 on sätestatud projektide hindamine ning valikukriteeriumid.

Lõige 1 annab volitusnormi moodustada vähemalt kolmeliikmeline hindamiskomisjon (edaspidi *komisjon*). Komisjon koosneb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi töötajatest.

Lõikes 2 sätestatakse rakendusasutuse kohustus esitada komisionile hindamiseks nõuetele vastav taotlus pärast selle vastavaks tunnistamist.

Lõike 3 kohaselt hinnatakse nõuetele vastavaks tunnistatud projekte valikukriteeriumide alusel. Hinnatakse projekti kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava eesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele, projekti põhjendatust ja selle kuluefektiivsust, samuti taotleja ja partneri suutlikkust projekti ellu viia ning projekti kooskõla strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega.

Lõikes 4 sätestatakse, et hindamiskomisjoni liige taandab end isikliku seotuse korral hindamisest, kinnitab oma erapooletust ja tagab hindamise käigus teatavaks saanud teabe konfidentsiaalsuse.

Lõikes 5 sätestatakse, et hindamine viiakse läbi lõikes 3 nimetatud valikukriteeriumide alusel, andes hindeid null või üks. Hinde null vastab sõnale „ei“ ning üks vastab sõnale „jah“. Hinnang loetakse positiivseks, kui hindamisel saadud koondhinne on viis.

Määruse §-s 15 nähakse ette taotluse rahuldamise tingimused ja kord.

Lõike 1 kohaselt kuuluvad rahuldamisele nõuetele vastavad taotlused, mis on perioodi 2021–2027 üldistele valikukriteeriumidele tuginevate valikukriteeriumide alusel saanud positiivse hinnangu.

Lõikes 2 selgitatakse, et taotluse rahuldamise otsuses (edaspidi TRO) täpsustatakse toetuse saaja õigusi ja kohustusi ning toetuse saamise tingimusi, sealhulgas märgitakse lisaks ühendmääruse § 8 lõikes 4 sätestatule projektis osalejate andmete kogumise kord ja ulatus. See tähendab, et taotleja tagab iga tegevuse puhul seireks, hindamiseks, finantsjuhtimiseks, kontrollimiseks ja auditeerimiseks vajalike andmete kogumise, sealhulgas kogutakse vajaduse korral andmeid üksikute osalejate kohta. Andmed tuleb salvestada e-toetuse keskkonna sündmuste infosüsteemis ning näitajaid puudutavad andmed jaotada soolise tunnuse alusel. Euroopa Komisjoni andmekorjenõuete täitmiseks kogub toetuse saaja osalejatelt, kellele andmekorje kohustus kohaldub, isikuandmeid ulatuses, mis on vajalik registritest andmekorje tegemiseks (isikukood).

Määruse §-s 16 sätestatakse taotluse osaline rahuldamine. Taotluse võib osaliselt rahuldada, kui taotleja on nõus rakendusüksuse ettepanekuga vähendada toetussummat või muuta kavandatud tegevusi. Kui taotleja ei ole rakendusüksuse ettepanekuga nõus, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Määruse 5. peatükis sätestatakse TRO muutmise ja kehtetuks tunnistamise kord.

Määruse §-s 17 nähakse ette TRO muutmise kord. TRO-d võib muuta RÜ algatusel või toetuse saaja sellekohase avalduse alusel ühendmääruse §-s 12 sätestatu kohaselt. RÜ või keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest kui muudatus seab kahtluse alla projekti oodatavate tulemuste saavutamise või projekti tegevuste õigeaegse lõpetamise või ei ole kooskõlas projekti sisu või eesmärkidega või ei ole põhjendatud.

Lõike 2 kohaselt otsustab TRO muutmise RÜ kümne tööpäeva jooksul asjaomase avalduse saamisest, uute asjaolude ilmnemise korral on RÜ-l õigus pikendada taotluse menetlemise tähtaega kuni 21 tööpäeva võrra.

Lõikes 3 sätestatakse, et rahuldamise otsust võib muuta tagasiulatuvalt, kui see aitab kaasa projekti tulemuste saavutamisele ja muudatus on põhjendatud.

Lõikes 4 sätestatakse, et toetuse saaja võib TRO muutmise avaldust esitamata tõsta ümber projekti tegevuste eelarve abikõlblike kulude summasid kuni kakskümmend viis protsenti võrreldes taotluse rahuldamise otsuses sätestatuga tingimusel, et projekti abikõlblike kulude kogumaht ja toetuse osakaal ei muutu. Muudatus tuleb kooskõlastada eelnevalt rakendusüksusega kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

Määruse §-s 18 sätestatakse TRO kehtetuks tunnistamine. Otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks tunnistamise alused tulenevad ühendmääruse §-s 14 või § 37 lõikes 7 sätestatust. RÜ võib taotluse

rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistada kui toetuse saaja ei täida määruses või taotluse rahuldamise otsuses sätestatud või ei kasuta toetust ettenähtud tingimustel. Samuti siis, kui projekti tegevusi ei ole võimalik lõpetada tähtajaks ehk hiljemalt 31. oktoobril 2029. a.

Ühendmääruse §-s 14 nimetatud asjaolud võivad olla uued ilmnenud asjaolud, mille kohaselt ei oleks taotlust rahuldatud või seda oleks tehtud osaliselt. Samuti võidakse TRO kehtetuks tunnistada juhul, kui taotlemisel, TRO muutmisel või projekti elluviimisel ilmneb, et toetuse saaja ei saavuta kokkulepitud tulemust. TRO võidakse kehtetuks tunnistada ka juhul, kui toetuse saaja avaldust TRO-d muuta ei rahuldata ja toetuse saajal ei ole võimalik toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel jätkata või kui toetuse saaja esitab avalduse toetuse kasutamisest loobuda. TRO tunnistatakse kehtetuks ka juhul, kui toetuse saaja või partner või tema seaduslik esindaja on toetuse taotlemisel või kasutamisel tunnistatud süüdi karistusseadustiku §-de 209–210, 372, 373, 379 või 384 alusel, samuti juhul, kui toetuse saajat või partnerit on karistatud karistusseadustiku § 260¹ alusel (Eestis ilma seadusliku aluseta viibivale välismaalasele töötamise võimaldamine) ja toetus on määratud 12 kuu jooksul enne ebaseadusliku töötamise võimaldamise avastamist või tuleb toetus maksta välja viie aasta jooksul ebaseadusliku töötamise võimaldamise avastamisest arvates. Ühendmääruse § 14 lõige 3 sätestab kehtetuks tunnistamise ja aluseta makstud toetuse tagasimaksmise korral finantskorrektsiooni otsuse nõuetekohase vormistamise. Vastavalt ühendmääruse § 37 lõikele 7 on võimalik tunnistada TRO kehtetuks juhul, kui finantskorrektsiooni otsusega vähendatakse kogu TRO-s nimetatud toetuse kogusummat.

Lõige 2 sätestab, et toetuse saajal tuleb saadud toetus tagastada TRO kehtetuks tunnistava otsuse kohaselt.

Määruse 6. peatükis sätestatakse toetuse saaja ja partneri õigused ja kohustused.

Määruse §-s 19 sätestatakse toetuse saaja ja partneri õigused ja kohustused. Toetuse saaja õigusi ja kohustusi täpsustatakse TRO-s.

Toetuse saajal ja partneril õigus saada rakendusüksuselt teavet ja selgitusi, mis on seotud määruses sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega.

Lõike 1 kohaselt peab toetuse saaja tagama, et projekti tegevustes on nägemis-, kuulmis-, liikumis- ja intellektipuudega inimestele tagatud füüsiline ja digitaalne ligipääsetavus.

Lõike 2 kohaselt peab toetuse saaja riigihangete korraldamisel lähtuma keskkonnaministri 29. juuni 2021. a määrusest nr 35 „Hankelepingu esemeks olevate toodete ja teenuste koskkonnahoidlikud kriteeriumid ja nende kohta riigihanke alusdokumentides kehtestatavad tingimused“, mille kohaselt on eesmärk vähendada riigihangetega ostetavate toodete ja tellitavate teenuste mõju keskkonnale ja soodustada keskkonnahoidlikkust, pidades silmas toodete olulusringi ja selle keskkonnamõju. Määrusega reguleeritakse keskkonnahoidlikud kriteeriumid hangitavate laiemalt levinud esemete puhul: mööbel, puhastustooted ja -teenused, kontori IT-seadmed ning koopia- ja joonestuspaberid.

Lõikes 3 sätestatakse andmete kogumine ja arvestuse pidamine vähese tähtsusega abi saajate ja antava abi kohta, abi tingimustele vastavuse kontroll ja abi saaja teavitamine ning andmete edastamine vähemalt kord kvartalis rakendusüksusele riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse kannete tegemiseks.

Lõikes 4 sätestatakse osalejate andmete kogumine struktuuritoetuse registri sündmuste infosüsteemi kaudu.

Lõikes 5 sätestatakse teavitamiskoostööde täitmise kohustus.

Määruse 7. peatükis sätestatakse aruannete esitamisega seotud tingimused.

Määruse §-s 20 sätestatakse toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise kord ja nendes esitatav teave. Toetuse saaja on kohustatud esitama RÜ-le vahearuande projekti elluviimise kohta vähemalt üks kord aastas – 31. detsembri seisuga – hiljemalt 15. jaanuaril. TRO võib sätestada tihedama aruande esitamise korra. Lõpparuande esitab toetuse saaja projekti lõpparuande taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajaks.

Lõikes 2 sätestatakse teave, mis peab olema projekti vahe- ja lõpparuandes.

Lõikes 3 sätestatakse, et toetuse saaja esitab tegevustes osalejate andmed iga kvartali lõpu seisuga hiljemalt kvartalile järgneva teise nädala lõpuks.

Lõigete 4 ja 5 kohaselt kontrollib RÜ 20 tööpäeva jooksul arvates vahe- ja lõpparuannete registreerimisest e-toetuse keskkonnas, kas aruanne on nõuetekohaselt täidetud. Kui aruandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ aruande.

Lõike 6 kohaselt esitatakse lõpparuanne 30 päeva jooksul projekti lõppkuupäevast arvates, kuid hiljemalt 17. jaanuaril 2030. Kui vahearuande ja lõpparuande esitamise vahe on lühem kui kuus kuud, esitatakse vaid lõpparuanne.

Määruse 8. peatükis sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Määruse § 21 sätestab toetuse maksmise korra.

Lõikes 1 sätestatakse toetuse maksmine, tuginedes ühendmääruse § 27 lõikes 1 sätestatule, mis tähendab, et makse aluseks olev abikõlblik kulu on tekkinud ja tasutud. Ühtse määra alusel hüvitatavate abikõlblike kulude puhul makstakse toetust ühendmääruse § 28 lõike 3 ja taotluse rahuldamise otsuse alusel.

Toetuse maksete tegemisel lähtutakse ka ühendmääruse §-des 24–26 sätestatust ning käesolevas määruses ja TRO-s sätestatud kulude abikõlblikkuse arvestamise korrast ja maksete tegemist täpsustavatest tingimustest ja korrast.

Lõikes 2 täpsustatakse, et makse saamiseks nõutud dokumendid ja tõendid tuleb esitada mitte sagedamini kui üks kord kuus, kuid mitte harvem kui üks kord kvartalis.

Lõikes 3 nähakse ette, et esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitab toetuse saaja 15 tööpäeva jooksul toetuse taotluse rahuldamise otsuse tegemisest arvates. Esimese väljamakse taotluse võib esitada koos väljamaksete prognoosiga. Järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitab toetuse saaja rakendusüksusele jooksva aasta 10. detsembriks.

Määruse § 22 sätestab ettemaksete tegemise korra. Ettemaksete tegemist on reguleeritud ühendmääruse § 30 lõigetes 1–5. Ettemakseid ei tehta ka riigiasutustele, kuna neile on tagatud riigieelarvest sildfinantseerimise vahendid kassalise teenindamise eeskirja kohaselt.

Ühendmääruse § 30 lõike 1 punkt 1 sätestab piirangud ettemakse suurusele, mis võib olla korraga kuni 40% projektile määratud toetuse summast. TAT-ga nähakse ette, et ühendmääruse § 30 lõikes 3 nimetatud ettemakse kasutamise periood on 90 kalendripäeva ning selle aluseks on kuni kolmekuine rahavajaduse prognoos. Saadud ettemakse tuleb 90 kalendripäeva möödumisel vähemalt 80% ulatuses ära kasutada ning tõendavad dokumendid RÜ-le tähtajal ehk 15 kalendripäeva jooksul esitada, et saadud ettemakse lugeda makstud toetuseks ning tekiks eeldus järgmise ettemakse tegemiseks.

Määruse 9. peatükk sätestab finantskorrektsioonide tegemise ja vaiete esitamise korra.

Määruse §-s 23 kehtestatakse finantskorrektsioonide tegemise ja toetuse tagastamise kord.

Lõike 1 kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus ja nõutakse toetus tagasi ÜSS2021_2027 §-des 28–30 ja ühendmääruse §-des 34–38 sätestatu kohaselt.

Lõike 2 kohaselt võib ebaseadusliku, väärkasutatud või ühisturuga kokkusobimatu riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmise korral toetuse tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul toetuse saajale toetuse rahuldamise otsuse tegemisest arvates. Toetuse tagasinõudmise korral järgitakse konkurentsiseaduse §-s 42 sätestatut.

Määruse §-s 24 viidatakse vaide esitamise erisustele.

Määrusel on lisa partneri kinnituskiri (vorm).

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

Määruse koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1060/2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta, ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika suhtes kohaldatud finantsreeglid;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1057/2021, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013.
- 3) Euroopa Komisjoni määrus (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes;
- 4) Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1408/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris;
- 5) Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 717/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamine eeldab selle rakendamiseks vajalike tegevuste elluviimist, millega kaasneb vähene töökoormuse kasv Riigi Tugiteenuste Keskuses. Kuna toetusmeetmete rakendamine on osa asutuse põhitegevusest, ei tohiks eeldatavasti tekkida vajadust lisatöökohtade järele.

Toetuse andmise raames pakutakse tuge mikro- ja väikeettevõtjate oskusevajaduse hindamiseks ja nende töötajate oskuste arendamiseks.

Meetme eesmärk on töötajate oskuste parandamise kaudu kasvatada mikro- ja väikeettevõtjate lisandväärtust, mis omakorda toetab suutlikkust pakkuda konkurentsivõimelist palka. Toetuse abil ellu viidud oskuste hindamise ja arendamise tulemusena võidakse mõnes projektis osalenud ettevõttes säilitada olemasolevaid või luua uusi töökohti. Kagu-Eestis ja Jõgevamaal oli kuni 50 töötajaga ettevõtteid 2025. aastal kokku 10 266, mis moodustas 99,4% kõikidest piirkonna ettevõtetest. Lähtudes strateegias „Eesti 2035“ seatud eesmärkidest, toetatakse avatud taotlusvoorudes projekte, mis on suunatud töötajate tööturul püsimise soodustamisele. Rakenduskavas on seatud eesmärgiks, et 40% projektis osalenutest oleksid pärast projekti lõppemist tööle asunud või jätkaksid töötamist.

Sotsiaalne mõju

Meetme eesmärk on töötajate oskuste arendamise kaudu toetada tööturul püsimist ja konkurentsivõimet. Kagu-Eesti ja Jõgevamaa tööhõive määr jäi 2024. aastal Eesti keskmisest (68,9%) märkimisväärselt madalamaks: Valgamaal 61,6%, Jõgevamaal 62,6%, Põlvamaal 63,7% ning Võrumaal 65,2%.

Eestis osales 2025. aastal elukestvas õppes (sh formaal- ja mitteformaalõppes) keskmiselt 23,8% 25–64-aastastest. Meetme sihtmaakondades on osalusnäitajad järgmised: Jõgevamaal 24,7%, Põlvamaal ja Võrumaal mõlemas 20,7% ning Valgamaal 18,3%.

Võrreldes 2024. aastaga on mõnes maakonnas toimunud märkimisväärsed muutused. Jõgevamaal kasvas elukestvas õppes osalejate osakaal 18,1%-lt 24,7%-le ning Valgamaal 14,6%-lt 18,3%-le. See viitab positiivsele trendile, mille jätkumist meede toetaks. Põlvamaal ja Võrumaal seevastu on osalus 2024. aastaga võrreldes vähenenud, mistõttu on nendes piirkondades oluline pöörata enam tähelepanu õppesse suunamisele ja õppimist toetavatele meetmetele. Eesti 2035 strateegia raames on eesmärgiks tõsta elukestvas õppes osalemise määr vähemalt 25 protsendini.

Töötajate oskuste arendamine võimaldab rohkematel inimestel suurendada oma tõenäosust püsida tööturul aktiivne. Oskuste arendamine toetab ka vanemaealiste ja teiste haavatavate rühmade tööturul püsimist. 2024. aastal oli 65–74-aastastest tööga hõivatud ligi 30% ning see osakaal on pidevalt kasvamas. Meede avaldab mõju töötajate püsimisele tööturul. Töökohtade stabiilsus ja oskuste areng mõjutavad positiivselt ka inimeste vaimset heaolu, vähendades töötuse ja vaesusega seotud riske.

Regionaalareng

Meede on suunatud Kagu-Eesti piirkonnale ja Jõgevamaale, mille SKP ning muud makromajanduslikud ja ettevõtete käekäiku ilmestavad näitajad jäävad teiste Eesti piirkondade omadele märkimisväärselt alla. Kagu-Eesti maakondade SKP elaniku kohta 2024. aastal jäi alla 16 000 euro elaniku kohta ning oli Jõgeva maakonnas 17 200 eurot elaniku kohta ning kokku oli meetmega toetatavate maakondade panus SKP-sse 4,5%. Meede võib muu hulgas aidata suurendada piirkonna panust Eesti majandusse läbi kohalike ettevõtete toetamise.

Regioonide majandusarengu vaatenurgast on oluline tagada vajaliku hulga ja oskustega tööjõud, mistõttu on oluline parandada mitte ainult passiivsete inimeste ja töötute, vaid ka töötajate tööturuolukorda. Määruse tegevused toetavad töötajate hõives püsimist ja konkurentsivõime

suurenemist. Tegevused aitavad kaasa, et lahendada ettevõtja seisukohalt regionaalarengu juurprobleemi – suuri piirkondlikke erinevusi ettevõtete konkurentsivõimes ning kapitali ja oskustega tööjõu kättesaadavuses.

Määruse raames kavandatud tegevuste mõju piirkondade regionaalarengule on otsene. Elluviidavad tegevused mõjutavad sihtpiirkondi (Kagu-Eesti ja Jõgevamaa), aidates tasandada piirkondade tööhõive erinevusi. Mõju regionaalarengule ilmneb mikro- ja väikeettevõtjate ning nende töötajate konkurentsivõimet suurendades, mis avaldab positiivset mõju piirkonna majandusele ja toetab seeläbi regionaalarengut. Nõrgemas positsioonis maakondade mikro- ja väikeettevõtjate ja nende töötajate hõives püsimise toetamine on positiivse mõjuga nii sihtrühma elukoharegioonile kui ka tööturule tervikuna.

Võrdsed võimalused, võrdõiguslikkus ja ligipääsetavus

Sekkumiste ettevalmistamisel ja rakendamisel arvestatakse nende võimaliku mõjuga võrdsusele, kaasamisele ja diskrimineerimise ärahoidmisele ning vajaduse korral kohandatakse tegevusi olukorrast lähtudes. Tegevuste kavandamisel ja elluviimisel tagatakse, et projektis osalemine loob võrdset väärtust nii naistele kui ka meestele, sh jälgitakse, et nõustamisele jõuaks erinevates (st nii naiste kui ka meeste domineeritud) sektorites tegutsevad ettevõtted. Nais- ja meessoost hõivatute puhul oli 2024. aastal suurim erinevus Võru maakonnas, kus naiste tööhõives osalemise määr (60,1%) oli 10,3 protsendipunkti madalam kui meestel. Vastupidine nähtus oli Valga maakonnas, kus naiste tööhõives osalemise määr oli 9,2 protsendipunkti kõrgem kui meestel – naistel 65,7% ja meestel 56,5%.

Elluviidavad tegevused panustavad naiste ja meeste oskuste arendamisse. Teenuseid planeerides ja osutades arvestatakse, et sihtrühma kuuluvad inimesed võivad olla nt liikumis-, nägemis- või kuulmispuudega, mistõttu jälgitakse tegevusi ellu viies, et osalejatele oleks tagatud ligipääs tegevustele olenemata nende erivajadusest. Taotlusvoorusid ette valmistades ja hiljem rakendades tagatakse, et osaleja ea tõttu teda ei diskrimineeritaks. Toetatavate tegevuste raames osutatavate teenuste puhul lähtutakse osaleja vanuselisest eripärast.

Tegevustes võetakse arvesse, et eri sotsiaalsetesse rühmadesse (nt naised, vanemaealised, sissearvanud, erivajadusega inimesed) kuuluvatel ettevõtjatel võivad olla ettevõtlusega tegeledes erinevad vajadused ja väljakutsed ning vajaduse korral kohandatakse tegevusi sellele vastavaks, sh luuakse erivajadustega inimestele ja eristuvate vajadustega inimestele tegevustes osalemiseks ligipääsetavad lahendused.

Elu- ja looduskeskkond

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava DNSH analüüsi kohaselt ei põhjusta meede olulist kahju kliima- ja keskkonnanägemise saavutamisele ning seega puudub vajadus kehtestada leevendusmeetmeid. Toetatud tegevused ei tohiks suurendada negatiivset keskkonnamõju, sealhulgas tuleb oskusevajadust hinnates ja koolitusi korraldades materjale ja vahendeid maksimaalselt taaskasutada ning planeerida üritusi läbimõeldult, et nendel osalemine oleks väikseima ökoloogilise jalajäljega. Teenuseid ja tooteid hankides tuleb järgida keskkonnanägemise riigihangete põhimõtteid. Keskkonnanägemise riigihange on protsess, mille käigus püüavad ametiasutused hankida selliseid kaupu, teenuseid ja ehitustöid, mille keskkonnamõju on kogu nende olelusringi jooksul väiksem kui sama põhiülesandega kaupadel, teenustel ja ehitustöödel, mida muul juhul hangitaks. Ettevõtjate töötajate oskuste täiendamine võib

mh viia suurema automatiseerimiseni, sh digiteerimis-, standardimis-, tehisintellekti- ja robotikatehnoloogiate arendamiseni, mis omakorda võib keskkonnamõju vähendada.

Andmekaitsealane mõjuhinnang

Toetatav sihtrühm on mikro- ja väikeettevõtjad ja nende töötajad. Täpsemad toetatavad tegevused ja sihtrühmad on nimetatud määruse §-s 4. Toetuse saajal on kohustus ÜSS2021_2027 § 19 lõikes 3 sätestatu kohaselt koguda koolitustel osalejate andmeid, mis on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1057 artiklis 17 ning I lisas, ning need tuleb esitada rakendusüksusele struktuuritoetuse registri sündmuste infosüsteemi kaudu.

Toetuse saajad töötlevad isikuandmeid kooskõlas kehtivate õigusaktidega, sealhulgas kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta, ja rakendavad asjakohaseid meetmeid, et kaitsta isikuandmeid juhusliku või ebaseadusliku hävitamise, juhusliku kaotamise, muutmise, lubamatu avalikustamise või ligipääsu eest.

ÜSS2021_2027 §-de 23 ja 24 alusel ning kooskõlas § 25 lõikega 1 (õigus saada juurdepääs asjakohasele teabele) kontrollitakse projektis toetuse kasutamist ning töödeldakse selleks vajalikke isikuandmeid. Vajaduse tõttu kontrollida projektides osalevate inimeste kuulumist sihtrühma teeb RÜ tõenäoliselt enamiku sihtrühma liikmete kohta lisapäringu nende tööga hõivatuse kontrollimiseks. Tööga hõivatust kontrollitakse töötamise registri ja seal sisalduvate maksuandmete järgi. RÜ teeb päringuid Euroopa Komisjoni ja ESF+ rahastusega seotud juhendite ning asutuse sisekorra kohaselt. RÜ jaoks on isikuandmete töötlemine meetme rakendamiseks tavapärane praktika ning loodud on meetmed kaasnevate riskide maandamiseks, sealhulgas järgitakse konfidentsiaalsuse ja eesmärgipärasuse põhimõtteid. Projekti käigus teavitatakse projektis osalejaid andmete töötlemisest.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse alusel rahastatavad kulud kaetakse Euroopa Sotsiaalfond+ (70%) ja riikliku kaasfinantseeringuga (30%).

Määruse rakendamise eeldatavaks tuluks saab kaudselt lugeda tööga hõivatud inimeste töötamisest tulenevat maksutulu, sh eeldatavasti tulu tootlikkuse suurenemise tõttu. Pärast perioodi 2021–2027 EL-i tegevuste lõppu analüüsitakse hästitoimivaid ja kulutõhusaid lahendusi ning nende riigieelarvest rahastamise võimalusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Määruse eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile ja e-posti teel Riigi Tugiteenuste Keskusele. Samuti edastati eelnõu EIS-i

kaudu arvamuse avaldamiseks ühtekuuluvuspoliitika 2021–2027 rakenduskava seirekomisjonile ja Euroopa Komisjonile.

Seletuskirja lisad:

1. Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontroll-leht;
2. Riskide hindamine;
3. Kooskõlastustabel.